

L'últim any de la pela



El 1998 és l'últim any de la pesseta i del franc francès com a monedes independents, però els preparatius per a l'euro s'han endarrerit.

JORDI FORTUNY

Poques vegades s'haurà vist un trasbals tan gran en els usos i costums dels intercanvis econòmics —i de la vida quotidiana— com el que significarà la creació de l'euro. En la història recent d'Europa hi ha molts exemples de grans reformes monetàries, però cap no haurà tingut l'abast de l'aparició de la moneda única europea, justament d'aquí a un any, l'1 de gener del 1999. Una previsió que només un improbable terratrèmol podria alterar i que significa, evidentment, que 1998 és l'últim any d'"independència" de la pesseta, del franc francès i de les altres monedes que aspiren a integrar-se en l'euro.

Ningú no ho diria. Els mitjans de comunicació van plens de notícies relacionades amb el procés de creació de la Unió Econòmica i Monetària, però la majoria dels mortals ho veuen tot molt lluny i no tenen gens clar si aquest canvi els trasbalsarà gaire o si, pel contrari, tot continuarà més o menys com fins ara. Les experiències dels britànics i dels alemanys en casos similars són només parcialment útils per saber què passarà: el 1971, quan la lliura esterlina va adoptar el sistema decimal, els més "castigats" van ser la gent gran, que van adaptar-se amb moltes dificultats a comptar amb les noves unitats; ha calgut el pas de quasi tota una generació per alterar la vella cultura monetària "imperial" anglesa. El cas alemany és molt més recent. L'última reforma monetària va ser la unificació del marc oriental amb el marc occidental,

l'estiu del 1990, en la proporció 2 per 1. Un canvi molt més senzill que no pas el britànic i que els principals afectats, els alemanys de l'Est, van assimilar ràpidament. Era un canvi desitjat, un símbol de normalització democràtica i reunificació nacional que, a més a més, per als alemanys de l'antiga RDA va tenir un efecte d'enriquiment momentani. Després van venir els problemes (inflació, atur, dèficit públic...), però van ser sobretot de caire macroeconòmic i no van fer renegar als alemanys de la unificació.

L'arribada 'suau' de l'euro. En el cas de l'euro, les conseqüències seran més "suaus". D'entrada, la gent podrà acostumar-s'hi a poc a poc: l'aparició de la nova moneda es produirà en petites dosis i fins l'any 2002 no circularan els nous bitllets i monedes... Sort d'aquest ritme lent, perquè els preparatius a tot nivell per a la introducció de la moneda única van francament endarrerits. De moment, es preveu que d'aquí a un any molts bancs i també algunes caixes d'estalvis oferiran als clients els extractes dels comptes corrents en euros, a més de fer-ho —com sempre— en pessetes o en francs. També al 1999 la borsa començarà a utilitzar la nova moneda per expressar els preus de les accions cotitzades i, fins i tot, a França les empreses que vulguin podran fer les declaracions d'impostos en euros. Tothom serà lliure de fer cas d'aquests primers avisos i preparar-se per a la nova situació, però també serà possible "passar de tot" i esperar l'inevitable de braços creuats. Al capdavall, els problemes més importants seran per a la



Riquesa mal repartida als països de la UE

PIB per càpita (ecus)



Font: "LA GUIA DE L'EURO", CAIXA DE CATALUNYA

gent gran, com ja va passar a Gran Bretanya, però no arribaran fins el 2002, quan els primers bitllets i monedes d'euro comencin a circular. I fins i tot en aquest cas els maldecaps seran més suportables que en el cas britànic, perquè la proliferació de les targetes de crèdit i les targetes moneder evitarà molts errors a l'hora de donar canvi o de traduir mentalment a pessetes els preus en euros...

De moment, el fet és que, a partir del primer cap de setmana del mes de maig, quan a Brussel·les els països comunitaris decideixin el valor de l'euro i creïn el Banc Central Europeu, la pesseta serà ja només una ficció, encara que sembli real. El preu de la pela, mesurat en euros, en francs o en marcs, serà pràcticament inalterable: sempre valdrà el mateix, perquè la moneda única ja haurà començat a existir. L'autoritat monetària espanyola actuarà pràcticament per delegació de l'autoritat central, instal·lada a Frankfurt... Els primers efectes d'aquesta situació són molt previsibles, i ja s'han començat a notar: cap a finals de l'any 98 els tipus d'interès espanyols hauran de baixar fins al mateix nivell que els tipus francesos, i demanar una hipoteca a una oficina bancària de Figueres o de Perpinyà no serà gaire diferent. Els exportadors no tindran tants maldecaps, no hauran de patir per les diferències de valor de la moneda: quan venguin taronges o material elèctric a un altre país europeu, el preu que pactin per la mercaderia serà exactament el que cobraran, sense necessitat de contractar una assegurança de canvi, perquè no hi haurà perill de devaluacions de la pesseta ni de revaluacions de les altres divises.

Però aquests avantatges no seran cap bicoça, perquè tots els països que s'integrin en l'euro tindran els mateixos. Més o menys això és el que cambres de comerç, organitzacions empresarials, go-

vernus autonòmics, govern central, grans empreses i tota mena d'institucions explicaran durant aquest 1998 als soferts assistents a curssets, jornades i conferències que es faran per predicar la bona nova de l'euro. De fet, ja actualment les caixes d'estalvis i els bancs alligonen els seus treballadors, que de fet seran els qui hauran de donar la cara i aclarir els mil i un dubtes de la clientela, tant si tenen respostes com si no. I sort d'aquests curssets, perquè de segur que seran més pràctics que la borratxera de propaganda sobre l'euro que aquest any drenarà els pressu-

L'episodi de la crisi asiàtica té tots els números per convertir-se ben aviat en una crisi mundial de proporcions que ara per ara encara són difícils de determinar.

postos oficials i caurà pesadament damunt de tothom. Aquesta és, almenys, l'aposta que sembla haver fet el Ministeri d'Economia espanyol, que després de seleccionar mesos enrere el municipi de l'Alfàs del Pi (la Marina Baixa) per a fer-hi una prova pilot de l'euro, encara no ha dit en què consistirà aquesta prova i, en canvi, ja ha començat a fer propaganda de la moneda única a tort i a dret.

Crisi asiàtica, crisi mundial. A més d'això, el panorama econòmic i social del

1998 quedarà trasbalsat per les conseqüències de les crisis japonesa i coreana, que a finals del pròxim mes de març es podran avaluar amb tot luxe de detalls quan les empreses i els governs dels dos països tanquin l'exercici fiscal. Si tot consistís en els problemes interns del Japó i Corea del Sud, rai, però aquest episodi té tots els números de convertir-se aviat en una crisi mundial de proporcions encara difícils de determinar. De moment, organismes internacionals com l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) i el Fons Monetari Internacional (FMI) s'han curat en salut i han revisat a la baixa les previsions de creixement de l'economia mundial per al 1998, a causa de la crisi asiàtica. Els primers senyals són clars: ja s'ha produït una baixada de preus dels productes asiàtics, que, d'aquesta manera, augmentaran la seva competitivitat en relació amb els productes europeus i americans.

La indústria d'aquí, per tant, tindrà més competència i també més dificultats de les habituals per a vendre els seus productes als països d'Orient llunyà, a causa de la devaluació de les monedes asiàtiques i de l'augment de l'atur en aquella regió. Afortunadament, aquesta ensopgada agafa els països europeus en un bon moment i podran resistir bé, si la broma no dura gaire temps, perquè la relació entre les economies europea i asiàtica és encara modesta. D'això també se n'aprofitaran les filials de multinacionals japoneses i coreanes instal·lades a Europa —a Catalunya!—, que, d'aquesta manera, no patiran tant les conseqüències de la crisi de les cases matrius. Amb tota seguretat, la crisi asiàtica serà el tema clau de la cimera dels caps d'estat i de govern del Grup dels Set, que Tony Blair presidirà el pròxim mes de juny a Edimburg, la capital d'Escòcia.